

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 1/2020 | ročník XVIII | únor 2020

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s., ISSN 1214-4630
Tisk: Dobel, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení, R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

Mgr. R. Adamová, Mgr. P. Benda, J. Boček, K. Cudlín, PhDr. A. Flieglová, RNDr. M. Hlasivcová, H. Hosnedlová, PhDr. B. Koblí, DiS., PhDr. J. Koblířová, J. Krško, Mgr. K. M. Lukášová, Ing. M. Matoušková, PhDr. O. Nytrová, K. Salmonová, Ing. V. Strachota, PhDr. J. Škoda, Mgr. H. Tonzarová, Th.D., I. Topinková, V. Velišek, Bc. A. Zavřelová

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Mgr. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wucherlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–7

Církev československá husitská slaví své 100. výročí

8

Husitské centrum

9–10

Z pozůstalosti bratra patriarchy

11–12

Střípky z berounského vikariátu

13

Dobrá předsevzetí

14–15

Konference

16–17

Transport smrti před 75 lety ve Strančicích a v Říčanech

18–19

Konference – program

20

Odlévání zvonu slova v Karlině

21

Pozvánka, Slova v hudební osnově

22–23

Vzpomínka na advent

24–27

Albánie

28–30

Vzpomínky malostranské (9)

31

Dnes ještě nezapadá slunce nad Železnými horami

32–33

Kulaté jubileum Markéty Hlasivcové

34

Dům u tekoucích vod Vladimíra Stibora

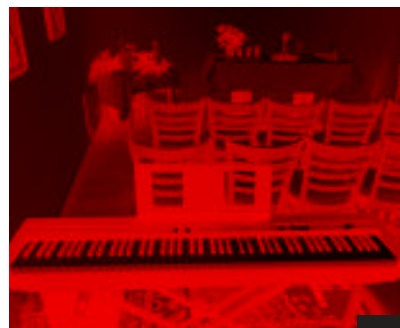
35

Betlémy ve všech podobách

Církev československá husitská slaví své 100. výročí

4

Střípky z berounského vikariátu

11

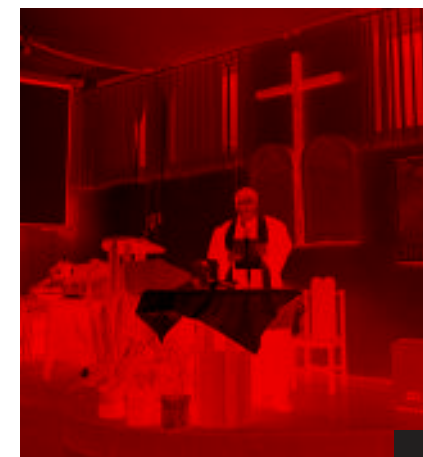
Vzpomínka na advent

22

Betlémy ve všech podobách

35

Husitské centrum

8

Volná pracovní pozice – správce rekreačního zařízení Betlém v Janských Lázních

Církev československá husitská nabízí pracovní uplatnění na plný úvazek v pozici správce rekreačního zařízení Betlém v Janských Lázních – www.betlempenzion.cz

Kvalifikační předpoklady:

- organizační schopnosti
- dobrá uživatelská znalost práce s počítačem
- alespoň základní znalost anglického nebo jiného světového jazyka
- technické dovednosti, aktivní přístup

Nabízíme:

- pracovní poměr na plný úvazek
 - ubytování
- k pevné mzdě také variabilní složku ohodnocení dle dosažených výnosů
 - služební automobil
- možné pracovní uplatnění i pro partnerskou dvojici

Příhlášky s životopisem a vyjádřením motivace a zájmu o tuto pozici je možné zasílat na adresu personalistika@ccsh.cz do 15. března 2020.

Pro více informací o pracovní náplni správce RZ Betlém lze kontaktovat Mgr. Petra Čiško, ředitele IEP ČČSH, petr.cisko@iepcsh.cz, tel: 734 390 575.

Člověk, který nemá čas – a to je jedno z poznávacích znamení naší doby – stěží může být šťastný.

Ernst Jünger

Církev československá husitská slaví své 100. výročí

„100 let služby Bohu a 100 let pomoci člověku.“ Pod tímto mottem slaví Církev československá husitská 100. výročí od svého historického vzniku 8. 1. 1920. V Národním domě na Smíchově na jednání reformních katolických kněží v čele s dr. Karlem Farským bylo rozhodnuto o založení nové křesťanské církve národního charakteru. K jejímu vyhlášení došlo dne 11. 1. 1920 v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze.

Jubilejní rok zahájil biskupský sbor v čele s patriarchou ThDr. Tomášem Buttou na první adventní neděli 2019 bohoslužbou přenášenou ČRo z Husova sboru na Botanické v Brně. Celý Advent jsme připomínali úsilí prvního patriarchy dr. Karla Farského a jeho spolupracovníků o srozumitelnost evangelijní zvěsti pro současného člověka, včetně překladu latinské mše do češtiny a dal-

ší práce na Liturgii dr. Farského, kterou s úpravami sloužíme dodnes. Propojení modlitbou ke 100. výročí jsme vstoupili do nového kalendářního roku, v němž si dále jubileum připomínáme.

V sobotu 11. 1. od 14.00 hod. se uskutečnila v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze Slavnostní bohoslužba ke 100. výročí Církve československé husitské, kterou vedl celý

biskupský sbor v čele s patriarchou ThDr. Tomášem Buttou za účasti mnoha duchovních a laiků z církve napříč mnoha místy Čech, Moravy a Slovenska, mnoha hosty z české a zahraniční ekumeny a zástupců akademického a společenského života. Bohoslužbu přenášela v živém přenosu Česká televize.

Mezi hosty nechyběl předseda Eku-
menické rady církví v České republice a synodní senior Českobratrské církve evangelické Daniel Ženatý, který v závěru bohoslužby shromáždění pozdravil, arcibiskup pražský a českých zemí Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku vladyka Michal, biskupové Římskokatolické církve Václav Malý a Tomáš Holub, kteří rovněž pozdravili v závěru bohoslužby, biskup Slezské evangelické církve Tomáš Tyrlík, superintendent Evangelické církve metodistické Petr Procházka, biskup Jednoty bratrské Jan Klas, 1. místopředseda Rady Církve bratrské Petr Raus a další.

Ze zahraniční ekumeny byli přítomni generální tajemník Světové rady církví Dr. Olav Fykse Tveit, generální tajemník Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE) Dr. Mario Fischer, církevní prezident Evangelické zemské církve v Anhaltu Joachim Liebig, vrchní církevní rada Saské evangelické církve Friedemann Oehme, církevní rada pro střední a východní Evropu Evangelické luterské církve v Bavorsku Raphael Quandt a další. Pozvání přijali a slavnostní bohoslužby se zúčastnili také paní Lívie Klausová, zástupci vlády ČR – místopředseda vlády a ministr vnitra

Jan Hamáček, ministr zdravotnictví Adam Vojtěch, senátoři Petr Šilar, Pavel Fischer a Jiří Drahoš, kancléř Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Jan Morávek, zástupci velvyslanectví Německa a Maďarska. Za akademickou obec se účastnili rektor Univerzity Karlovy prof. Tomáš Zima, prorektor Univerzity Karlovy prof. Jan Royt, emeritní rektor Univerzity Karlovy prof. Ivan Wilhelm, rektor Českého vysokého učení technického doc. Vojtěch Petráček. Přítomni byli také hlavní vojenský kaplan AČR Jaroslav Knichal, předseda Československé obce legionářské plk. MUDr. Pavel Budinský, tajemník ČsOL ing. Milan Mojžíš a další významní hosté.

Slavnostní bohoslužbu ke 100. výročí Církve československé husitské vedli a společně vysluhovali svátost večere Páně biskup pražský David Tonzar, biskup olomoucký Rudolf Göbel, biskup bratislavský Jan Hradil, biskup plzeňský Filip Štojd, biskup brněnský Juraj Dovala, biskup královéhradecký Pavel Pechanec a patriarcha církve Tomáš Butta, který kázal a měl závěrečné požehnání. Ve svém kázání na téma 100 let služby Bohu a 100 let pomoci člověku – motto 100. výročí Církve československé husitské – poukázal na to, že právě před 100 lety byla 11. ledna 1920 v chrámu sv. Mikuláše tato církev, vycházející z katolického modernismu, slavnostně vyhlášena. Přihlásila se však k tradici mnohem starší – navázala na učení Jana Husa, utrakvisty a českou reformaci a chápala se jako církev Kristova, sbor Páně. Propojení obou částí motta vyjádřil patriarcha Butta slovy: „*Služba Bohu – to je především liturgie... Současně služba Bohu není jen se podílet na slavnostní liturgii, ale sloužit dobru, pravdě, spravedlnosti a kráse v našem každodenním životě.*“ Zdůraznil dále svobodu svědomí a dobrovolnost, která se v nové církvi od počátku uplatňovala, zároveň v sobě

služba nese i závazek a odpovědnost. „*Konat službu Bohu nejde bez sebepřemáhání, bez sebezapření, bez obětí.*“ Konat službu Bohu znamená konat ji, „*i když to nepřináší žádné osobní výhody.*“ „*Myslet na Boha neznamená zapomenout na člověka. Pomoc druhému má být v pravém slova smyslu nezištná,*“ po vzoru služby Ježíšovy, a může být i skrytá, Bůh však o ní ví. V závěru kázání patriarcha sebezpytaval církev, zda vskutku tak vždy konala, což ponechal na Božím posouzení. Mezi těmi, „*kteří s opravdovostí víry a s láskou Bohu sloužili, a kteří také nezištně a účinně pomáhali druhým,*“ vyzdvihl mezi mnohými prvního patriarchu Karla Farského a mnohé obětavé pracovníky církve, kteří na mnoha místech rozvinuli sociální práci, která zmírňovala mnohé lidské strádání, bolest a utrpení. Sto let Církve československé husitské zanechalo v novodobých dějinách určitou stopu, je však třeba se též zamyslet i nad budoucností nejen církve, ale i „*nad budoucností křesťanství v naší zemi i v Evropě.*“ Úkol všech křesťanů vidí patriarcha Butta v osobním zviditelňování Kristova přikázání lásky k Bohu a lásky k člověku. „*Uprostřed všech našich otázek i určitě nejistoty je z Božího slova zcela zřejmé, že církev, která slouží Bohu a pomáhá lidem, má a bude mít vždy před sebou otevřenou budoucnost.*“ Kázání uzavřel citátem apoštola Pavla: „*V horlivosti neochabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu... Sdílejte se s bratřími v jejich nouzi... Radujte se s radujícími, plačte s plačícími, mějte porozumění jeden pro druhého.*“ (Ř 12,11. 13.15.16)

V závěru bohoslužby patriarcha zdůraznil, že svátost přijímání byla vysluhována s hostiemi a také z kalicha vytvořeného umělcem Františkem Bílkem, jenž byl rovněž členem Církve československé husitské. Jeho dílo je možné nalézt i v našich sborech napříč republikou.

Po skončení slavnostní bohoslužby účastníci konali průvod k pomníku mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí, kde pražský biskup David Tonzar pronesl modlitbu a zazněl společný zpěv. Paní Livia Klausová, patriarcha Tomáš Butta a rektor Univerzity Karlovy následně položili u pomníku květiny a následovala česká a slovenská státní hymna. Poté byly položeny květiny též u pamětní desky 27 představitelů stavovského povstání, popravených na tomto místě 21. 6. 1621. Bratr biskup David Tonzar připomenul slova Jana Amose Komenského (1592 – 1670), jehož výročí připadá také na tento rok.

Slavnostní odpoledne pokračovalo setkáním v Brožíkově sále Staroměstské radnice pod záštitou radní pro kulturu Pražského magistrátu paní Hany Třeštíkové. Zástupci české i světové a evropské ekumeny, zástupci akademického světa, zástupci státní a veřejné správy a zástupci organizací a spolků zde obdrželi z rukou patriarchy Tomáše Butty pamětní medaili k 100. výročí Církve československé husitské. Je na ní znak církve a portrét prvního patriarchy dr. Karla Farského. Zazněly zde také pozdravy zástupců české a zahraniční ekumeny. Společenské setkání bylo umocněno třemi vystoupeními Mladota Ensemble: Meditací na staročeský chorál Svatý Václave op. 35 Josefa Suka, Sinfonií II. A dur Jana Zacha a Dvěma valčíky A dur op. 54 č. 1 a D dur op. 54, č. 4 Antonína Dvořáka. Prostor Brožíkova sálu viditelně upomíná na husitskou tradici dvěma obrazy od českého malíře Josefa Brožíka (1851 – 1901). První obraz znázorňuje Jana Husa (kol. 1371 – 1415) na koncilu v Kostnici a druhý obraz volbu Jiřího z Poděbrad (1420 – 1471) českým králem, která se odehrála na Staroměstské radnici v roce 1458. Od narození tohoto husitského krále v letošním roce uplyne 600 let.

S ohledem na své jubileum vydala Církev československá husitská pro-

hlášení „*Církev a společnost. Slovo k 100. výročí ČČSH.*“ *Touha napravit narušené mezilidské vztahy v církvi i ve společnosti ji vedla k demokratickému církvi instituce, k účasti laiků na církevní správě, k překladu bohoslužby a obřadů do mateřského jazyka a k budování rozsáhlé sociální a charitativní práce, vzdělávací a osvětové činnosti, k umělecké tvorbě a dalším aktivitám, které si našly široké pozitivní odezvy a jež naplnily Duchem Kristovým řadu snah mladé republiky... Od obnovení demokracie v globalizované a názorově pluralitní společnosti se snaží účinněji naplňovat povolání ke hlásání Božího slova, hájit křesťanské hodnoty, zejména hodnotu lásky k Bohu a k bližnímu, a na nich stavět nové formy společenského života a mezilidských vztahů.*“

Výročí bude pokračovat dalšími akcemi během celého roku 2020.

(na základě tiskových zpráv
vydaných k 8. 1. a 11. 1. 2020
Mgr. Hana Tonzarová, Th.D.)

Zimní radovánky Husitského centra o.p.s.

Zimní období už je tady a my si ho užíváme co to jde. Již před vánočními svátky jsme se zapojili do akce „krabice od bot“, ve které děti darují dárky dětem ze sociálně slabších rodin. Dárky udělaly uživatelům NPK Husita velkou radost a my jsme rádi, že jsme se této akci zúčastnili. Poslední pracovní den v roce 2019 jsme si udělali krásný a všichni pracovníci Husitského centra strávili společně dopoledne při hraní rozvojových her a zhodnotili uplynulý rok, ve kterém jsme prošli mnoha změnami. Přijali jsme nové peer pracovníky z komunity, někteří zase odešli a vydali se jinou cestou. Zažili jsme stěhování z Žižkostela do prostoru Husova institutu teologických studií, který je sice provizorní, ale cítíme se tady skvěle. Poté jsme si užili vánoční prázdniny a nabrali energii do nového roku. Na jeho začátku

proběhla tříkrálová, romsko-česká bohoslužba, kam naše pozvání přijal Martin Chadima. Bohoslužba se nesla v příjemném duchu a ke konci jsme zhlédli taneční vystoupení dětí z Nizkoprahového klubu Husita. S tím jsme nový rok zahájili bruslením na Gutovce s dětmi z klubu. Z novoročního bruslení se stala už tradice, která je velice oblíbená jak u dětí, tak i pracovníků. Celé Husitské centrum o.p.s. vám přeje úspěšný rok 2020 plný pohody, štěstí a zdraví.

Bc. Anna Zavřelová

Z pozůstalosti bratra patriarchy

Josef Špak (1929 – 2016), šestý patriarcha ČČSH (1994–2001), pořídil kolekci textů o významných osobnostech doby husitské. Přetiskujeme s laskavým svolením autora PhDr. Jana Škody.

Dokončení z minulého čísla.

Ale situace v Praze se začala vyhrocovat, čím dál větší podporu zde získával radikální kněz Jan Želivský. Jelikož do Prahy se již neodvažoval arcibiskup Konrád z Vechty (který se 21. dubna 1421 přihlásil k pražským artikulům), jmenoval 7. července 1421 Čáslavský sněm pro Prahu čtyři duchovní administrátory, totiž Jakoubka, Jana z Příbramě, mistra Prokopa z Plzně a Jana Želivského.

Mezi administrátory pražského kněžstva tedy zasedli tři umírnění univerzitní mistři proti radikálové Janu Želivskému. Ovšem Prokop z Plzně a Mistr Příbram tam byli spíše do počtu a vše spočívalo na Jakoubkovi. A mezi ním a Janem se rozhořel tuhý boj. Na život a na smrt, jak se nakonec ukázalo. Ti dva však nebyli nepřáteli odjakživa. Naopak – Jan měl po svém příchodu do Prahy v Jakoubkovi jediné zastání a dokonce byl považován i za jeho žáka. Další vývoj však znamenal jejich definitivní rozchod – Jakoubek byl totiž nesmířitelným odpůrcem angažování duchovních ve světské politice či dokonce ve válce. Vždyť již Jan Hus vyzýval kněze, aby nebyli bojovní, nýbrž pokojní. A Jan Želivský byl v Jakoubkových očích tím krvavým knězem...

Ale nyní má Jan v Praze drtivou převahu a Jakoubek se musí jen bránit. Jako zkušený šachista přitom krůček po krůčku vylepšuje svoji pozici. U sv. Michala podržel mistra Křišťana, jemuž zfanatizovaný dav dokonce vyhrožoval utopením. A když Jan Želivský dosadil za pražského hejtmana Jana Hvězdu z Vicemilic zvaného Bzdinka, svolal Jakoubek nespokojené staroměstské sousedy do Betlémské kaple a společně požadovali omezení jeho moci pražskými konšely. Ale Jan Želivský – byť po debaklu u Mostu a justiční vraždě Jana Sádla z Milíčína, Kostece

a Svítkova jeho popularita klesala – se nemínil vzdát. 8. listopadu 1421 zaútočil opět na Křišťanovu faru a posílá tam radikálního kněze Viléma. Jakoubek nato 12. 11. svolal synod pražského duchovenstva do Karolina a společně s mistrem Petrem Paynem předložili memorandum, aby byly zachovány dosavadní úmluvy a žádný kněz nebyl bez rozhodnutí administrátorů z fary vyháněn nebo tam dosazován. Ovšem Želivského příznivci, kteří stále měli většinu, prohlásili Jana za jediného administrátora a jen těžko se zbytku jeho odpůrců (většina totiž byla mimo Prahu na tažení proti Zikmundovi) podařilo přidat mu opět tři pomocníky. Prokopa z Plzně a Jana z Příbramě přitom nahradili poněkud radikálnější Jan Kardinál z Rejnštejna a Petr Payne zvaný Ergliš. Jakoubek ale zůstal a pochopil, že kabinetní diplomacií již nic nesvede. Rozhodl se proto převzít Janovy metody, shromažďovat své přívržence a pořádat hlučně demonstrace a pochody. A karta se začíná obracet – po vítězné bitvě u Německého Brodu 6. 1. 1422 se 14. 1. do Prahy navracení konzervativnější měšťané a kališnická šlechta. Je ustanovena rozhodčí komise, složená z 9 radikálů, 9 konzervativců a Jana Žižky s rozhodujícím hlasem, která 5. 2. sesadí purkmistra a konšely a vypíše nové volby, přičemž členové tří minulých rad již nesmějí kandidovat a nová rada nesmí být po celý

následující rok měněna. Duchovenstvo je z politiky vyloučeno a je mu ponechán jen poradní hlas čistě v otázkách víry. Moc Jana Želivského je tím zlomena a nyní musí přejít do defenzivy. Zbývá mu ale ještě dosti síly, aby působil obstrukce a vyvolával konflikty a ruznice.

A Jakoubkovi zakrátko dochází trpělivost – 7. března podává na radnici žalobu. Netuší, že tam se to stane vítanou záminkou – následující den je na Jana Želivského vydán zatykač, a když ho obsílka nezastihne doma, je 9. 3. vylákan na radnici a bez soudu ihned popraven. Jakoubek je zdrcen, tohle přece vůbec nechtěl...

Rychlopoprava (nebo případněji vražda) Jana Želivského 9. března 1422 měla účinek přesně opačný. V Praze vypukly krvavé nepokoje a konzervativní městská rada byla smetena. Mluvčím radikálů se stává kněz Vilém, ten jehož instalaci na faru mistra Křišťana před časem Jakoubek zabránil. Není proto divu, že se za to nyní ocitá v čele proskripční listiny a následně je i s jinými vypovězen do Hradce Králové. Ale již koncem května je zpátky v Praze s knížetem Zikmundem Korybutovičem, navrženým na český trůn.

Čekají na něj další tuhé boje, naštěstí již na poli čistě ideovém. V případě Jana Želivského sice rozhodně neschvaloval jeho orientaci na násilí, věroučné spory s ním však neměl. Nyní ovšem – když na chvílku utichly zbraně – znovu a s plnou silou propukají ruznice mezi Prahou a Tábořem. 24. června 1423 přijímá účast v novém hádání na Konopišti. Tradičním tématem přitom bylo užívání ornátů při bohoslužbě – Jakoubek nesouhlasil s jeho striktním odmítáním tábory, ale jeho argument o starobylosti tohoto zvyku byl pro ně zcela nedostatečný. Jako nové téma přibýly spory ohledně eucharistie, tedy svátosti oltářní. Netřeba dodávat, že hádání jako vždy skončilo bez výsledku a spory – zejména o onu eucharistii – pokračovaly. Jeho zásadním protivníkem se nyní stává Petr Payne a Jakoubek, ač jinak úzkostlivě lpěl

na učení Jana Husa, na vánočním hádání 1426 – jako výraz odporu proti němu a tábořským kněžím vůbec – poprvé výslovně odmítá Viklefovu remanenci.

Nečekaný útok ale přišel z druhé strany. Zikmund Korybutovič totiž vytrvale usiloval o smír s římskou církví, v čemž jej podpořila čtveřice konzervativních mistrů – Křišťan z Prachatic, Petr z Mladoňovic, Prokop z Plzně a Jan Příbram. A Jakoubek pochopil, že přitom jen nabízejí rozsáhlé jednostranné ústupky. To pro něho bylo zcela nepřijatelné, rozhodl se proto aktivně vystoupit proti. Kníže sice vytyčil, jaké nebezpečí od Jakoubka hrozí, než však mohl zakročit, je sám 17. dubna 1427 zajat a uvězněn na Valdštejně. A s ním jsou – pro změnu do vězení na Staroměstské radnici – uvrženi i oni čtyři konzervativní teologové. Jakoubek sice za několik dnů zařídil jejich propuštění, tradiční deportaci do Hradce však zabránit nemohl. Především ale nechtěl nastolovat nějakou revoluční diktaturu ve stylu Jana Želivského. V květnu se proto rozhodujícím způsobem podílel na stylizaci a vyhlášení Artikulí pro zachování svornosti a pokoje, které umožnily pokojné soužití husitů všech barev i odstínů. To zároveň bylo jeho poslední veřejné vystoupení. Úřad přenechává svému nástupci Janu Rokycanovi, sám se uchyluje do ticha své pracovny v domě vedle Betlémské kaple a po zbytek života se plně věnuje spisování. Tehdy vzniká jeho slavná Česká postila, Traktát o pláči Jeremiášově a řada dalších děl na tehdy aktuální témata. Aby se zbavil posledních výčitek, přesvědčil Rokycanu o nutnosti zahájit jednání o znovupřijetí mistra Křišťana a jeho společníků, jejich návratu se však již nedožije. Umírá 9. srpna 1429, obklopen přáteli – Janem Rokycanou, Petrem Paynem (s nímž se již stihl usmířit) a řadou dalších. Ti také sepsali a rozmnožili jeho poslední řeč, nabádající k rozvaze a opatrnosti – *Confessio circa agonem*.

PhDr. Jan Škoda, (jSk)

Archiv hl. m. Prahy

Střípky z berounského vikariátu

Dovolte mi podělit se o několik radostných událostí z posledních týdnů, k inspiraci a poděkování, při vstupu do jubilejního roku naší církve, kterou celých 100 let budovali a tvořili spolu s duchovními především lidé v náboženských obcích.

Bylo těžké vybrat a zdůraznit jen některé střípky z mozaiky uplynulého roku. Vnímám pozemské dílo církve jako spolupráci, která se skládá z drobného a poctivého díla jednotlivců. Kritériem pro výběr byla atypičnost v běžném dění církve, a kolegové pro tuto chvíli prominou, především podíl laiků, kteří často tiše a bez většího povšimnutí uvnitř církve konají své dobré dílo:

1. Otevření Akademie Techniky 4.0 v prostorách Husova sboru v Rakovníku a navázaná spolupráce s místní ná-

boženskou obcí. Akademie má provoz každý den odpoledne a za cíl si klade zvyšování technické dovednosti dětí a mládeže. K dispozici má nejmodernější technické vybavení, včetně 3D tiskárny i moderních nástrojů pro konstrukci jednoduchých robotů. Vedoucí, bratr Miroslav Vrána, během rekonstrukce vznikajícího prostoru Akademie, vykonával, ve spolupráci s členy rady starších i duchovní správou, zdarma stavební dozor při rekonstrukci celé budovy Husova sboru v Rakovníku, včetně přístavby čtyř bytových jednotek v půdním prostoru. Dále se radou i pomocí podílil na technické přípravě a opravách budoucí Základní školy mistra Jana Husa, která vzniká v další budově NO v Rakovníku. Na Štědrý den přijal ve své náboženské obci bratr M. Vrána svátost křtu.

2. Činnost Dětského centra Srdíčko v Žebráku a DC Světlušky ve Tmani byla vám, čtenářům časopisu Husita, již několikrát představena. Projekty a vstupy do veřejného prostoru se neobejdou bez poctivé práce na přípravě i realizaci tohoto díla, ale neobejdou se ani bez finanční pomoci, kterou z naší církve DC Srdíčko poskytuje každoročně nemalou částkou NO v Praze 1 – Staré Město, na projektech se finančním příspěvkem podílí také Diecézní rada v Praze. – Děkujeme. – Chci se s vámi podělit o zapojení DC Srdíčko do předvánoční celorepublikové sbírkové akce pro znevýhodněné děti, která se jmenuje „Krabice od bot“. DC Srdíčko se do ní zapojilo společně s Kulturní komisí města Žebráku. Fotografie dokládá značný zájem veřejnosti udělat radost o Vánocích dětem v azylových a dětských domovech. Krabice s dárky připraví každý dárců doma, ozdobí a nadepíše, pro jakou věkovou skupinu je určena. Radost udělala akce dárcům a jistě i obdarovaným dětem.

Krabice od bot za město Žebrák

3. Oprava harmonia v Husově sboru v Žebráku, které se před mnoha lety porouchalo a dala se používat pouze část nástroje. Na nákladnou renovaci nebyly finanční prostředky. Bratr Stanislav Dušek se synem Ondřejem věnovali mnoho hodin svého času a nástroj opět rozezněli. V té souvislosti chci poděkovat bratru S. Duškovi také za doprovod při bohoslužbách. Od svého dětství doprovázel na harmonium svou maminku, farářku v NO Rudná, následně svým talentem slouží dlouhá léta ve své domovské obci v Berouně a v posledním roce, po úmrtí bratra Ivana Kouly, rozeznívá varhany i ve Sboru Jiřího z Poděbrad ve Tmani.

4. Po desetiletích provizoria v nájmu má nyní NO v Berouně k dispozici samostatný bohoslužebný prostor v domě v Pivovarské ulici, který zde koupila Diecézní rada Praha. Na úpravách se podíleli aktivní členové náboženské obce i jejich nejbližší, včetně br. Duška a jeho rodiny. Na nákup zařízení modlitebny a kanceláře přispěla náboženská obec v Radotíně, která nám již několik let pomáhá ve vikariátu financovat nové a zajímavé projekty. – Děkujeme. – V roce 2019 NO Radotín finančně přispěla ke vzniku Církevní základní školy mistra Jana Husa v Rakovníku. Konkrétně na nezbytné opravy budovy. Chci z celého srdce poděkovat za spolupráci a pomoc jmenovaným, ale i všem sestřím a bratrům, bez nichž si život náboženských obcí nedovedu představit. Vstoupili jsme do nového roku, tak významného pro naši milou církev. Začátek nového století jejího života je časem nové naděje, očekávání, ale i jistoty, že je Boží láska v jejím díle stále přítomná.

Mgr. Růžena Adamová, vikářka

Dobrá předsevzetí

Tak tu máme opět nový rok. Číslo 2020 je sympatické, už jen proto, že se dobře pamatuje, ale hlavně – je to významné datum pro Církev československou (husitskou), která letos slaví 100 let svého vzniku.

Někteří z nás si dávají každoročně různá předsevzetí, jako např. že zhubnou, přestanou kouřit, budou sportovat, více se věnovat svým blízkým apod. Většina těchto „běžných“ předsevzetí vezmou zasvě již během prvního měsíce.

Co kdybychom protentokrát zvolili předsevzetí netradiční, která nejsou tak těžká, co se týká jejich splnění a dodržování, ale o to více jsou prospěšná nám všem. Týkají se životního prostředí a radost z jejich uskutečnění je nemalá. Tak např.:

1. zaměřit se na dřevo: Velkou část plastových věcí můžeme vyměnit za lepší alternativy z přírodních materiálů. Vyměňte například plastový zubní kartáček za jeho dřevěnou variantu. Dřevěné zubní kartáčky navíc bývají vyrobené ze dřeva s FSC certifikací. Lesní certifikací se rozumí proces kontroly konkrétního lesa za účelem zjištění, zda-li je obhospodařován v souladu s ekologickými, sociálními a ekonomickými kritérii a požadavky definovanými Českým standardem FSC.

2. vyměnit oblečení: Oblečení, které vás již nebaví, věnujte do second handu a vyberte si za něj nové, pro vás neokoukané kousky, které pro změnu omrzely něko-

ho jiného. Další možností je věnovat oblečení třeba na charitu prostřednictvím veřejných textilních kontejnerů.

3. šetřit s obaly: Ať jde o ty potravinové, či kosmetické nebo drogistické. Nakupujte produkty v opakovaně plnitelných obalech a přispějete tak velkou měrou k redukci odpadu.

4. sbírat obaly: Celosvětový den úklidu letos připadne na sobotu 19. 9. Vezměte si s sebou na procházku jutový pytel a odpadky do něj cestou sbírejte. Dělá to tak můj manžel, vášnivý houbař, který kromě houbařského košíku nosí s sebou do brdských lesů právě takový pytel. A věřte, vždy ho přinese plný.

5. spotřebovat potraviny: Pokud se vám doma nakupily potraviny, které již nestihnete spotřebovat, nedělte se o ně s odpadkovým košem, ale zkuste je nabídnout přátelům, sousedům nebo neznámým potřebným, kterým mohou být ještě k užítku. Někdo je může např. použít pro svoje domácí zvířata.

Věřím, že část z těchto procesů již máte zažité a plníte je samozřejmě a automaticky. Tak je zkuste jenom doplnit ještě o další. Přeji vám, abyste si příští rok touto dobou mohli tato předsevzetí ve svém seznamu odškrtnout a užít si příjemný vnitřní pocit z jejich splnění.

Ať se vám v novém roce daří nejen plnit nová předsevzetí, ale ať se vám daří ve všem.

Renata Velišková,
pověřená redaktorka

ČESKÉ SCHISMA

100 LET CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ

Lány 14. – 15. května 2020

Vážené kolegyně a vážení kolegové,

v roce 2020 si připomínáme sto let od události, která výrazným způsobem ovlivnila náboženské poměry první republiky. Bouřlivá atmosféra provázející zrod nového státu se přenesla i do prostředí katolické církve a zaktivizovala reformní hnutí duchovenstva. Otevřela se tak řada palčivých otázek dotýkající se podoby církve i běžného života kněží. Naděje na možnou změnu církve se však ukázaly liché, což vedlo část duchovních k rozhodnutí vytvořit 8. ledna 1920 nové křesťanské společenství. Církev československá vstupovala do života s ambicemi stát se největší konfesí a proměnit duchovní tvář naší země, což pochopitelně přineslo ostré střety s dominantní katolickou církví.

V souvislosti s tímto výročím bychom vás pozvali na konferenci, která se bude týkat nejen otázky tzv. českého schismatu, ale všech aspektů dramatického náboženského života po vyhlášení samostatnosti.

Konference České schisma

100 let Církve československé (husitské)

14–15/5/2020

v Muzeu T. G. Masaryka v Lánech
(Zámecká 197, 270 61 Lány)

Přihláška na konferenci pro posluchače

Jméno, příjmení, titul

Instituce (název a adresa)

Kontaktní adresa (liš-li se od adresy instituce)

E-mail

Telefon

Žádám o ubytování ve dnech 14/15. května 2020

***ANO / NE**

**Upozornění: Ubytování Vám rezervujeme a každý účastník si jej uhradí na místě sám.*

(Hotel U Lípy – Křesčovice)

Mám zájem o rezervaci oběda 14. května 2020

ANO / NE

(Křesčovská hospoda Lány)

Mám zájem o přepravu Stochov-Slovanka → Lány dne 14. května 2020

ANO / NE

Datum

Podpis

Přihlášky posílejte nejpozději do 17. dubna 2020 na e-mail soka-rakovnik@soapraha.cz nebo renata.mayerova@soapraha.cz (poštou na adresu: SOA v Praze - Státní okresní archiv Rakovník, Plzeňská 2493, 269 01 Rakovník).

Transport smrti před 75 lety ve Strančicích a v Říčanech

Na východní frontě v lednu 1945 Rudá armáda vítězila a již osvobodila část Polska, proto se Němci snažili zlikvidovat vyhlazovací koncentrační tábory (Osvětim I., Březinka II. a Monowitz III., kde zahynulo 1,3 milionů lidí, převážně židovského původu z téměř celé Evropy, a to včetně Čechů a Slováků). Němci zametali stopy zvěrstev, která zde napáchali, a proto zdemolovali krematoria, plynové komory vyhodili do povětří a spálili většinu písemností, týkajících se nelidského zacházení s vězni. V koncentračních táborech u Osvětimi se narychlo konaly hromadné popravy, asi 55 tisíc vězňů vyhnali příslušníci SS na pochody smrti do jiných koncentračních táborů, jako byl Mauthausen, Buchenwald, Bergen-Belsen. Část vězňů z pochodu smrti (asi 20 tis. lidí) směřovala na 60 km dlouhou cestu do polského města Gliwice, kde naposledy dostali jídlo.

Na železniční stanici byli vězni naloženi do čtyř vlakových transportů. Jeden z nich směřoval přes Českou Třebovou, Prahu, Strančice a České Velenice až do koncentračního tábora Mauthausen. Vlakový transport se skládal z 36 otevřených vagonů na uhlí a třech krytých vagonů s osvětlením, kde byli dozorcí SS. Transport byl pod velením

na 1945 mezi 1. – 2. hodinou noční, kde krátce zastavil. Z vagonů bylo vyhozeno 7 mrtvol (byly mezi nimi i ženy), které byly objeveny až po rozednění. Na základě telefonického rozhovoru četníků s velitelem bezpečnostní služby v Praze bylo nařízeno mrtvolu převézt do německé věznice na Pankráci. Proto strančičtí

.... je obdivuhodné, že zaměstnanci dráhy v Říčanech projevili tolik lidskosti a odvahy a dokázali pomoci lidem židovského původu z různých koutů Evropy....

SS – Hauptsturmführera Otto Wolleho od SS – Standart Auschwitz – Oranienburg. Vagóny pro zbědované vězně měly pouze postranice bez střechy a do každého z nich bylo pod násilím nahnáno někdy i 200 lidí. Měli na sobě pouze vězeňské hadry, holou hlavu bez pokrývky a na nohách chatrné boty. První vagon byl určen pro spoutané vězně, poslední vagon pro zemřelé a zastřelené vězně.

Transport poprvé projel železniční stanicí ve Strančicích dne 25. led-

četníci přikázali Františku Brabcovi, aby mrtvolu pod jejich dozorem odvezl koňským povozem do Prahy. Otázkou zůstává, proč těla nebyla pohřbena na hřbitově ve Strančicích (tak jako v jiných obcích) a proč četnická stanice alespoň nezapsala vytetovaná čísla na předloktí mrtvých z důvodu identifikace.

Vlakový transport smrti pokračoval až do Rakouska, kde se zastavil, protože velitel koncentračního tábora Mauthausen odmítl vězně převzít

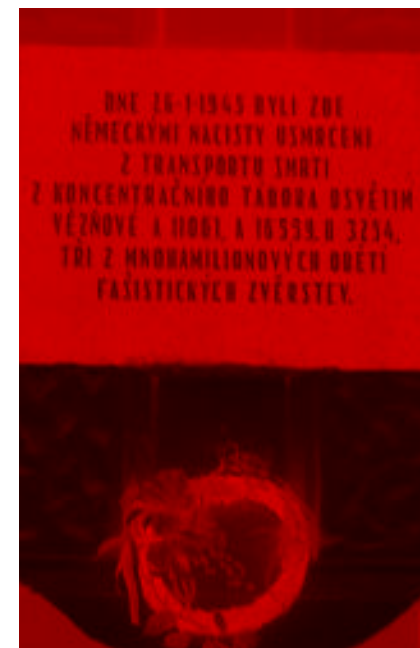
z důvodu přeplnění tábora. Vlak se proto musel vydat zpět do Prahy. Jen v úseku Kaplice – Horní Dvořiště zahynulo 117 vězňů, kteří tam byli pohřbeni.

Na zpáteční cestě na nádražích a zastávkách lidé nacházeli zemřelé nebo zastřelené vězně. V našem okolí to bylo například v Mirošovicích, Mnichovicích a v Říčanech.

Při druhém průjezdu transportu dne 26. ledna 1945 nádražím ve Strančicích okolo 19. hodiny došlo k poruše brzd. Vlak proto musel zastavit. I přesto, že vězně hlídali příslušníci SS, podařilo se v silném mrazu a velké vánici čtyřem polským vězňům utéct. Jeden z nich byl těžce zraněn (zřejmě střelbou) a holič Lichnovský prokázal značnou odvalu, neboť mu poskytl zdravotnickou pomoc. Strančičtí četníci uprchlé vězně pronásledovali a následně zadrželi a odvezli vlakem do Benešova, kde je předali místním četníkům. Také těžce zraněný čtvrtý vězeň byl dopraven do Benešova a potom do nemocnice.

Transport pokračoval dále v jízdě do Říčan, kde opět pro poruchu brzd musel zastavit asi na 80 minut. Z vozů bylo slyšet směsici hlasů a modliteb, žalmů a žádostí o vodu, ale drážní zaměstnanci jim bohužel nesměli pomoci. Strážci SS stříleli na vše, co se hýbalo nejen okolo transportu, ale i v jeho okolí.

V době, kdy vlak stál, se jeden maďarský vězeň nahnul z vozu a chtěl dosáhnout na sníh, aby uhasil žízeň, ale strážný po něm z blízka vystřelil. Vězeň zůstal viset z vagonu v předklonu, a proto byl stržen na zem. Po odjezdu transportu se mrtvá těla našla jen podle toho, že se na nich vytvořily sněhové kopečky. V Říčanech byli zastřeleni tři vězni, jejich identifikační čísla jsou vyznačena na pamětní desce na nádražní budově. Město pro ně

zajistilo rakve a důstojný pohřeb na hřbitově.

Z transportu se podařilo uprchnout pěti vězňům, kteří na nádraží později sami přišli, nebo byli přivedeni. Podle národnosti to byli: Ital (zraněný), Maďar, Polák, Rusín z Podkarpatské Rusi a také Čech z Velvar. Zraněný Ital byl ošetřen železničáři, protože se nepodařilo v Říčanech sehnat lékaře. Všichni vězni na stanici dostali najíst i napít a bylo jim umožněno napsat domů dopisy, které po konci války byly odeslány na příslušné adresy. Vězně si vyzvedli druhý den četníci a dopravili je do Benešova. Je obdivuhodné, že zaměstnanci dráhy v Říčanech projevili tolik lidskosti a odvahy a dokázali pomoci lidem židovského původu z různých koutů Evropy, kteří měli být na základě rasových zákonů zlikvidováni.

*Zdroje:
Okresní archiv Praha východ
a Městské muzeum Říčany
Jan Boček*

KONFERENCE ČESKÉ SCHIZMA 100 LET CÍRKVE ČESKOSLOVENSKÉ (HUSITSKÉ)

PROGRAM 14. KVĚTNA 2020

9:30 – 10:00	Prezence účastníků
10:00 – 10:10	Zahájení konference – úvodní slovo ředitele SOA Praha PhDr. Daniela Doležala, Ph.D.
10:10 – 10:20	Slovo patriarchy ThDr. Tomáše Butty, Th.D.
10:20 – 10:30	Slovo pražského biskupa doc. ThDr. Davída Tonzara, Th.D.
10:30 – 10:50	Prof. PhDr. PaedDr. Pavel Marek, Ph.D. (FF UP v Olomouci) • <i>Od reformy k schismatu.</i>
10:50 – 11:05	Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D. (HÚ AV ČR) • <i>Rozbouřená doba, rozbouřená církev-společensko-politický kontext vzniku československé církve</i>
11:05 – 11:20	PhDr. Karel Řeháček, Ph.D. (SOA v Plzni) • <i>Karla Farského bouřlivé plzeňské pětiletí (1914–1919)</i>
11:20 – 11:30	Diskuze
11:30 – 11:45	PhDr. Bohdan Kaňák, Ph.D. (SOKA Olomouc) • <i>Státní uznání Církve československé ve světle dobových pramenů z registratury Ministerstva školství</i>
11:45 – 12:00	doc. PhDr. et PaedDr. Marek Šmíd, Ph.D. (KTF UK) • <i>Církev československá ve 20. letech 20. století ve světle vatikánských pramenů</i>
12:00 – 12:15	ThDr. Jaroslav Hrdlička (HTF UK) • <i>Vývoj bohosloveckého vzdělání v ČČSH v letech 1920–1945</i>
12:15 – 12:25	Diskuze a pozvánka na výstavu <i>Počátky Církve československé v bouřlivých časech</i>
12:25 – 14:00	Přestávka na oběd
14:00 – 14:15	doc. PhDr. Jitka Janová, Th.D. (CMTF UP v Olomouci) • <i>Vývoj duchovenického a bohoslužebného oděvu v Československé církvi (husitské)</i>
14:15 – 14:30	PhDr. Martin Jindra (ÚAM ČČSH Praha) • <i>Situace věřících ČČS na zabraných územích po září 1938</i>
14:30 – 14:45	Mgr. Kabůrková Markéta, Th.D. (Národní muzeum) • <i>Dokumenty Jednoty československého duchovenstva v Archivu Národního muzea a literárním archivu Památníku národního písemnictví</i>
14:45 – 15:00	PhDr. Jan Krško (SOKA Rakovník) • <i>T. G. M. a pokus o náboženský převrat Církve československé. Státnický postup nebo rozmory hradního pána?</i>
15:00 – 15:10	Diskuze
15:10 – 15:20	Přestávka

15:20 – 16:20	Panelová diskuze – Doc. PhDr. Václav Ledvinka, CSc. (AHMP), ostatní referující, patriarcha a biskup • <i>O základních otázkách vzniku a vývoje Církve československé (husitské)</i>
17:00 – 18:30	Komentovaná prohlídka zámeckého parku v Lánech
19:00	Odjezd do Krušovic a večerní program

PROGRAM 15. KVĚTNA 2020

9:30 – 13:00	Návštěva kaple Jeronýma Pražského v Hostokrych a komentovaná prohlídka Husova sboru v Lužné, zakončení konference
--------------	---

Odlévání zvonu slova v Karlíně

Drahá Olgo,

i z mého pohledu musím povědět, že mi bylo mezi vámi krásně. Říká se, že umělci obecně na sebe žárlí a nejsou vstřícní jeden ke druhému, ale u vás „husitů“ jsem vždycky vnímala právě velkou vstřícnost, duchovní blízkost. Nejde o obdiv, ale o úctu k práci, k dílu jednoho každého. Za to velice děkuji – a to nejen za sebe. Věřím, že takový přístup je povzbuzující, inspirující. V takovém prostředí ani není divu, že vzniká tak krásná, čistá, lidsky i umělecky pravdivá poezie, jakou nacházím ve Tvých verších, ale i ve verších paní Markéty a paní Květoslavy. Vyvěrá tam u vás opravdu čistý a obcerstvující pramen. Prosím, předej moje díky všem.

Milena

Počátkem ledna se v kapli NO ČČSH Praha 8 – Karlín, Vítkova 13 uskutečnilo jedno z dalších zajímavých literárních setkání. Hostem Pražského klubu spisovatelů, Dialogu na cestě a NO ČČSH se stala Milena Fucimanová. Je zakladatelkou a dramaturgyní divadla hudby a poezie Agadir, básničkou, autorkou řady románů a povídek, pedagožkou a literární recenzentkou. V karlínské NO představila doktorka Fucimanová svou poslední básnickou sbírku *Nezabíjejte toho krocana*, a dále vybrané verše Květoslavy Salmonové, Markéty Hlasivcové a Olgy Nytrové. Na úvod básnička zajímavě promluvila o úloze umění a poezie:

„Kdybych řekla, že jsem tady proto, abych vám přiblížila poezii své přítelkyně, mohlo by to být trošku nebezpečné. Já aspoň na tyto věci mám takový trošku citlivý dotekový aparát. Aby to prostě nevypadalo, že si kamarádky pochlebují a vzájemně si budou říkat, jak jsou dobré. Samozřejmě, že za přátelství jsem velmi vděčná. Především však musím říci, že ani nejlepší přítelkyni

bych nikdy neuváděla poezii, která není kvalitní. Chci, abyste věděli, že tu nejsem z kamarádství, ale proto, že poezie, kterou budu tady číst, je velice dobrá. A o to mi jde. Zde v kapli jsem byla už několikrát, i v chrámu jsme vystupovali opakovaně. Víte, já jsem citlivá na místa, kde se poezie nebo cokoliv takového krásného děje, protože věřím, že jsou určitá místa skutečně produhovnělá. Neustále recenzuji poezii českou, slovenskou i světovou. A už se mi začalo zdát při čtení některých básnických sbírek, že se vytrácí to, co poezie skutečně je. Poezie je čtvrtou dimenzí. Pokud to člověk neví a splete si ten zvláštní chrám fantazie s nějakou hrou „lego tři dě“, pak vytváří cosi plytkého. Něco, co je takzvané sebestředné, bez návaznosti na cokoli. A pak se najednou setkáte s básněmi, o nichž neříkám, „líbí se nebo nelíbí“, ale které oslovují. Myslím si, že umění je velmi těžko zvažitelné. Není to exaktní věc, že byste ji mohli zvažít, změřit. Jediným měřítkem je, zda vás inspiruje. Pokud vás k ničemu nedovede – ani k polemice – a neprobudí ve vás touhu, ani chuť a schopnost se vyjádřit stejně nebo podobně, tak je to umění v uvozkách a je hluché.“

Potom si již plná karlínská zasedací síň spokojeně vychutnala poezii čtyř autorek v působivém podání charismatické Mileny Fucimanové a na závěr ji odměnila uznalým potleskem.

PhDr. Olga Nytrová
a Ing. Václav Strachota

Záznam pořadu naleznete pod odkazem Dialog na cestě na YouTube

V programu
soubor povídek a próz
Ing. Radik Nováček,
předseda Počáteční sdružení Počáteční
Doc. Břetislav Havel, Ph.D., Dr. Sc.,
příběhy králové (2019)

producentka
Bc. Tereza Buda, Ph.D.
předsedkyně ČČSH
„Masarykovy příběhy a májový v díle představitelů
Čtenářského sdružení spisovatelů“
prof. Pavlína Hlaváčková, Ph.D.
výtvarná kateřina výtvarnic
ve Francouzské literární akademii
„Králové a vládnoucí u T. G. Masaryka“
Převládá sdružení spisovatelů
sdružení spisovatelů

**V úvodu Počáteční sdružení
Počáteční Česká republika Praha 1,
ve Štefánově 1, a síle 203**

**v pondělí 2. března 2020
od 16 hodin.**

**Právní zveřejnění a další informace
Počáteční sdružení Počáteční Česká republika
a sdružení spisovatelů**

Slova v hudební osnově

Cena Obce spisovatelů pro textaře písniček

Letošním rokem vstupuje Obec spisovatelů ČR mimo jiné i na scénu hudební, a to zcela nečekanou formou a prostřednictvím příjemného gesta. Díky ní se totiž rozšíří paleta předávaných ocenění v rámci česko-slovenského finále festivalu Porta, který je mimo jiné nejstarším folkovým festivalem v republice. Nově udělovaná Cena Obce spisovatelů ČR bude určena vítězi v soutěži o nejlepší autorský písničkový text, představený na finále Porty 2020 a následně pak v každém dalším roce. Kvalitu textů po stránce literární bude posuzovat porota složená ze členů spisovatelské obce (Hana Hosnedlová, doc. Ondřej Hník, PhDr. Olga Nytrová), která bude mít možnost hodnotit úroveň textací dodaných v dostatečném časovém předstihu. Podle odborníků

je kvalita slovní části písniček stejně důležitá jako jejich hudební stránka a někdy se stává i nosným pilířem písničkového sdělení. Proto rozhodnutí oceňovat text i zcela samostatně, nezávisle na hudební složce, může přinést posun kvalitativní laťky textací směrem nahoru. Navíc touto nenásilnou a pořadatelé vítanou formou má tak Obec spisovatelů možnost zviditelnit se i v jiných souvislostech v poměrně široké základně příznivců těchto žánrových hudebních okruhů.

Cena obce spisovatelů ČR bude mít podobu plastické keramické plakety s uvedenými údaji a bude předána vítězi na pódiu při závěrečném červnovém finálovém koncertu Porty v Řevnicích.

Hana Hosnedlová (hh)

Vzpomínka na advent

V úterý 10. prosince 2019 proběhlo v karlínské náboženské obci adventní setkání připravené duchovní správou obce ve spolupráci s literárně dramatickým klubem Dialog na cestě. Kaple/zasedací místnost provoněná vánočním cukrovím a jehličím vánočního stroměčku byla zaplněna téměř do posledního místa.

V úvodu ThDr. Jiří Vaníček přivítal všechny přítomné a hovořil o významu adventu a Vánoc. Na něj navázala PhDr. Olga Nytrová se svou reflexí: Vánoce jsou slavností našeho vykoupění. Nesme dál adventní požehnání, ve které mimo jiné uvedla: „Advent je obdobím očekávání. Je důležitá schopnost čekat, vděčně a trpělivě, s pokorou očekávat zázrak lásky, zázrak příchodu Spasitele. (...) Zklidníme se, očistíme svou duši v modlitbách. Snažíme se vytvářet nový vztah k Bohu a k bližnímu. Jde o duchovní obrození...“ Ale toto bychom si měli uvědomovat nejen v adventním čase, ale jak sama autorka naznačila v názvu své eseje, i během celého roku.

Vzápětí si všichni uvědomili, jak prospatný rozdíl je mezi oslavami ad-

ventu a Vánoc v dnešní době oproti časům našich prarodičů, když si vyslechli v podání Václava Strachoty úryvek z knihy Vzpomínky z dětství, tvůrce legendy českých Vánoc, malíře Josefa Lady. Je to až neuvěřitelné, jak tehdejší lidé s pokorou přijímali prosté dary a dokázali se radovat z mála. Ať už to bylo přilepšení jídelníčku při štědrovečerní večeři, která se skládala například z černé omáčky, připravené z perníku, sušených švestek, rozinek, mandlí, ořechů a sirupu, a „černého kuby“ (vařených krupek se sušenými houbami) nebo z vánočního stroměčku, na špičce s betlémskou hvězdou z pozlaceného papíru, ozdobeného řetězy z barevných papírů, různobarevnými svíčkami, červenými panenskými jablíčky a cukrovím v řasnatém papíru, ale o to více si užívali poezii tohoto času, tajemství, očekávání Spasitele a lidskou vzájemnost.

O lidské vzájemnosti promluvila později velmi emotivně PhDr. Františka Vrbenská, když připomněla, že ne všichni lidé mohou prožívat toto období v radosti, dostatku, klidu a míru, jako většina z nás, a že skuteční kres-

tané by měli nezištně nabídnout svoji pomoc a dát těmto lidem najevo, že nejsou ve svém trápení sami, že se mohou o někoho opřít. Ale jak už bylo napsáno výše, tato pomoc by neměla končit s uplynutím vánočních svátků, ale přesáhnout do celého roku.

Jak bylo už mnohokrát řečeno, advent a vánoční svátky jsou též poetickým časem, a proto ani na tomto setkání nemohly chybět básně. Své autorské duchovní verše, či inspirované adventem, představili Jiří Cenek, Květoslava Salmonová a vzácný milý host: herečka Olga Schmidtová. Ta zaujala publikum svou upřímnou vírou a nezdolnou energií, kterou by mohla ve svých téměř 94 letech rozdávat i lidem mnohem mladším.

A právě velký přívál energie potřebují v této době hlavně ženy, pro které bývá toto období nejhektičtějším z celého roku, přestože by mělo být časem usebrání a klidu, neboť se snaží být Marií a Martou v jedné osobě, jak uvedla ve své adventní úvaze z osobní zkušenosti RNDr. Markéta Hlasivcová. A aby žena mohla být alespoň na chvíli Marií sedící u Ježíšových nohou, je třeba práci delegovat. Dále se autorka zamýšlela nad tím, že každý člověk potřebuje svůj díl samoty.

Ač je náš národ často označován za jeden z nejateističtějších na světě, patří kupodivu k národům, jež mají nejvíce koled a adventních písní. Některé z nich zazněly i během tohoto podvečera. Lidé si je s chutí zaspívali, protože v poslední době ubývá příležitostí i míst, kde je možnost si „naživo“

zaspívat. Jedna z nejkrásnějších, Narodil se Kristus Pán, uzavřela po požehnání, které udělil ThDr. Jiří Vaníček, toto slavnostní setkání a jeho účastníci plní povznášejících zážitků a naděje se rozešli domů.

Tedy jen někteří. Další ještě zůstali na následující program, a to pravidelné setkání spisovatelů pořádané ve spolupráci Pražského klubu spisovatelů při Obci spisovatelů, LDK Dialog na cestě a NO ČČSH Praha 8. Hostem byl záhadolog Milan Zacha Kučera, který velmi poutavě vyprávěl o osudech Jantarové komnaty, která zmizela beze stopy na konci druhé světové války. Byla to místnost s bohatou nástěnnou výzdobou z jantaru, dělaná na zakázku pruského krále Fridricha I. V roce 1716 byla věnována pruským králem Fridrichem Vilémem caru Petrovi Velikému. Téměř 200 let byla v Kateřinském paláci v Carském Selu poblíž Sankt Petersburgu. Za 2. světové války v roce 1942 padla do rukou Němcům, byla rozebrána a odvezena a vystavena v zámku v Königsbergu, nyní Kaliningradu, jako součást pruských sbírek. Za bojů o toto město na konci války byla rozebrána a uložena pravděpodobně ve sklepení zámku. A tam její stopy mizí. Dodnes se jí snažilo vypátrat, dosud bezúspěšně, mnoho záhadologů i hledačů pokladů.

Květoslava Salmonová,
LDK Dialog na cestě

Skadar

Město Skadar je čtvrté největší město Albánie (112 tis. obyvatel) a leží na severu Albánie u stejnojmenného jezera Skadar. V roce 1479 město dobyli Osmané a katoličtí kupci uprchli přes moře do dnešní Itálie a albánští křesťané do hor. Turci si Skadar určili za hlavní město Sandžaku (historické území na Balkáně pod nadvládou Osmanů), a bylo jím až do samostatnosti Albánie v roce 1913. Město mělo strategickou polohu, protože leželo na křižovatce obchodních cest.

V 19. století se zde usadili jezuité (1860) a františkáni, kteří ve městě zakládali a provozovali školy. Dnes tu žije početná menšina obyvatel katolického a pravoslavného vyznání. V roce 1851 osmanský sultán Abdülmecid I. schválil katolickým věřícím ve Skadaru výstavbu katedrály. Stavba kostela trvala poměrně dlouho, a to z důvodu nedostatku finančních prostředků i přesto, že na ni finančně přispěl i papež Pius IX., mecenáši z Itálie, Rakouska – Uherska i místní katolíci. Katedrála svatého Štěpána byla dokončena v roce 1898. V době diktatury E. Hodži bylo v zemi 130 římskokatolických kostelů a modliteben a kromě katedrály sv. Štěpána ve Skadaru byly všechny zavřené. V katedrále byl částečně zbourán kůr a provedeny stavební úpravy tak, aby prostor mohl sloužit jako sportovní hala. Po roce 1990 byl zubožený katolický chrám předán církvi a jeho úpravy trvaly několik let. V roce 1993 katedrálu navštívil papež Jan Pavel II., který zde vysvětil čtyři albánské biskupy.

Dovoluji si čtenářům svěřit se s mým osobním zážitkem v chrámu sv. Štěpána. Tak jako jiní turisté jsem byl navštívit katolickou katedrálu a pro-

hlížel jsem si místo, kde býval kůr, oltář a fotografie umučených katolických duchovních z oblasti Skadaru. Po krátké modlitbě jsem uviděl v kostele starou babičku v jednoduchém albánském kroji, která stála u východu. Byla velmi nápadně podobná, a to i oblečením Matce Tereze (1910–1997). (Matka Tereza byla narozena v Makedonii a měla albánský původ. V roce 2016 byla svatořečena). Krásně se usmívala a měla skromně otevřenou dlaň na milodary. Přišel jsem k ní a věnoval jí 2 EURA, a tu mě vzala za ruku a začala mě v albánštině žehnat a ukazovat na oltářní obraz sv. Štěpána. Chvilku mě jemně držela, usmívala se a pak mi políbila ruku. Najednou jsme byli v katedrále pouze my dva a Hospodin a toto krásné setkání, byl pro mě nejhezčí prožitek v Albánii. Hned vedle katedrály stojí Bílá mešita Ubu Bekera, která je mimo dobu náboženských obřadů přístupná. I přestože vstup do mešity je možný pouze se zahalenými rameny, pustili mě do ní jenom v kraťasech a v tričku. Dbali pouze na to, aby se návštěvníci zuli a nedělali hluk. Ženy pustili do svatyně bez toho, že by měly přístup jen na galerii. Dokonce tolerovali i fotografování v mešitě. V Albánii muslimové patří k sunnitské odnoži islámu.

Je obdivuhodné, že ve městě Skadaru vedle sebe stojí katolická katedrála sv. Štěpána, pravoslavná katedrála i Bílá mešita Ebu Bekera. Pravoslavná katedrála byla v době mojí návštěvy pro veřejnost uzavřená. Pravoslaví je druhá nejpočetnější církev (asi 700 tis. věřících) a v době, kdy byla pronásledována, se udržela pouze u albánských vystěhovalců v Bostonu v USA. Dnes má albánská pravoslavná církev opravených

asi 160 kostelů a 70 klášterů. Podářilo se jí od roku 1990 nově postavit 150 kostelů, jako náhrada za ty, které jim komunisté zbourali. V roce 2009 působilo v zemi asi 140 duchovních pravoslavné církve, ale tento počet je po deseti letech o dost vyšší, dostupné statistické údaje však chybí. Albánie je třetí nejchudší země po Moldávii a Ukrajině a pro nás Čechy je tu hodně lacino. Například v kavárně ve Skadaru stojí 3 kopečky zmrzliny a jedno espresso pouze 1 EURO. Velmi laciný je i albánský koňak, med, fíková marmeláda apod. Běžně se tady platí evropskou měnou. Albánci mají i své peníze a jedno EURO je 120 Lek (ALC) a jeden Lek je 100 qindarek.

Hrad Rozafa

Hrad má své počátky již ve 3. století před našim letopočtem. Je umístěn na kopci nedaleko města Skadaru a na soutoku řek Kir, Bajany a Drinu. Řeka Kir (pramení v albánských Alpách), Bojana vytéká ze Skadarského jezera a Drin je největší řeka v Albánii, která se vlévá do Jaderského moře. Drin má dva prameny, a to Černý Drin, který pramení v Makedonii a Bílý Drin, který pramení v Kosovu. Hrad střežil od nepaměti důležité obchodní cesty. Podle pověsti dva bratři stavěli hradby hradu, ale po každé když ráno přišli, hradby byly zbořené. Protože nevěděli, co si počít, požádali čarodějníci o radu. Ta jim řekla, že místo je zakleté, a proto se hradby boří. Pokud chtějí hradby postavit, musí obětovat jednu mladou ženu, kterou zaživa zazdí do stěny hradu. Bratři se domluvili, že zazdí první ženu, která na hrad přijde. Bohužel to byla manželka mladšího bratra Rozafa, která přinesla manželovi právě narozeného syna. Když

ji zazdívali, měla jedno přání, a to, aby ji zazdili pouze půlku, aby mohla kojit svého syna. Tak se stalo a bratři hradby mohli dostavět a dítě bylo zachráněno. Na místě, kde byla nešťastná žena zazděna, byla umístěna půlka sochy Rozafa a okolní kameny zbělaly jejím mlékem. Ženy, které nemohou otěhotnět, přicházejí k tomuto místu a kamenné mléko škrábají nožem a používají ho s „úspěchem“ jako lék. Rozafa je velmi oblíbené jméno pro ženy v Albánii. Zřícenina hradu má rozlohu 9 ha a je z ní krásný výhled nejen na soutok řek Kir, Bojany a Drinu, ale i na jezero a město Skadar, Černou Horu a albánské hory.

Při pohledu z hradu jsem věnoval tichou vzpomínku všem obětem tzv. Srbské Golgoty v roce 1915 – 16, kdy srbské vojsko bylo poraženo koalicí Rakousko – Uherskem, Německem a Bulharskem. Po porážce ustupovalo srbské vojsko (včetně českých dobrovolníků) v mrazu a ledu přes albánské hory, a to včetně civilního obyvatelstva a rakousko – uherských zajatců (v počtu asi 50 tisíc). Většina ustupujících srbských armád šla právě přes Skadar do přístavu Drač a Vlora na pobřeží Jaderského moře. Odhaduje se, že při srbském ústupu padlo nebo zemřelo hladem, vyčerpáním a na nemoci asi 150 tisíc Srbů. Tato srbská tragédie se nazývá Srbská Golgota. Z 20 tisíc zajatců z českých zemí jich přežilo asi 10 tisíc. Z přistavů na břehu Jaderského moře byli Srbové spojenci loděmi dopraveni do Řecka a zajatci na italský ostrov Asinara (u Sardinie), kde jich velký počet zemřel na infekční nemoci. Čeští, ale i slovenští zajatci později vstoupali do legií ve Francii a v Itálii.

Zpracoval: J. Boček

Postavy i figurky

Přesto, že řada obchodů a živností muse-la po znárodnění skončit, bylo na Malé Straně několik osobností, které mohly ve své činnosti pokračovat. Potkávali jsme je běžně na ulici, sice je znali většinou jen od vidění, ale zdravili jsme je, prostě patřily do našeho každodenního života. Jednou z těch osobností byl řezbář pan Duchek. Měl svoji tajuplnou dílnu u Čertovky pod obloukem Karlova mostu. Protože se s ním můj táta znal a chodil k němu, brával mě často s sebou. Pan Duchek především restauroval dřevěný mobiliář kostelů – sochy, svícny, zlacené obrazové rámy a jiné. Tu vůni starého dřeva promísenou se stoletým kadidlem a kličem, jsem milovala. Prostor byl naplněný světlci s uraženými rukama, bledými madonami bez podstavců, či torzy andělíčků smutně, ale trpělivě čekajících až přijde jejich čas. Kličem a vůni starého dřeva voněl i pan Duchek. Ráda jsem se potichu dívala, jak pracuje. Každoročně si na něj vzpomenu, když se jdeme poklonit před jesličky ke „Kapucínům“ do kostela Panny Marie andělské na Loretánské náměstí. Je tam krásný barokní betlém s postavami v téměř životní velikosti. Ježíška v jesličkách restauroval právě pan Duchek. Můj spolužák Jirka Reiter měl dědečka akademického malíře. Často jsme ho potkávali v Mostecké ulici, jak nesl někam obraz. Měl na to svůj styl. V ruce nesl otočenou hůl a na ní byl obraz připevněný. Chodil pomalu, nosil krátký černý kabát a na hlavě míval černý širák. Jirka byl prima kluk, ale nadání po dědečkovi pravděpodobně nezdědil. Zahynul za nevyjasněných okolností někde v cizině za mořem a pokud vím, nesmělo se o tom mluvit. Když se na Kampě u Čertovky začal opravovat malý zdevastovaný domek, tak jsme byli zvědaví, jak dopadne. Věděli jsme, že ho koupil malíř a loutkář Jiří Trnka. A vyloupil se tak, že byl jako z pohádky.

I Jiřího Trnku jsme potom potkávali na Malé Straně a jednou jsem se s ním dokonce setkala, když byl na návštěvě u Werichů. Stávalo se totiž poměrně často, že Zdenka zavolala babičce nebo naší mámě, když jim momentálně něco došlo v domácnosti. To potom ten, kdo z nás dětí byl po ruce, vystartoval a letěl. Tentokrát jsem to byla já. Dveře do zahrady se otevíraly na otočný knoflík, dům byl otevřený, na chodbě visely veliké reprodukcce obrazů Rudolfa II. z ryb a zeleniny od Arcimbolda, vytočili jsme se kolem bytu básníka Holana na schody za mříží a už zvonili. Nejdřív se ozval štěkot psa Hery, později Cvočka a už přišla otevřít teta nebo jejich Mařenka. Když to bylo vhodné, tak teta řekla, že Jan má návštěvu, ale že by mě určitě rád viděl. Dovedla mě do pokoje, kde tentokrát byli oba pánové v družném rozhovoru. Styděla jsem se, červenala, odpovídala jen na to, na co se mě zeptali a byla jsem ráda, když jsem mohla jít za tetou do kuchyně. S tou jsem si povídala ráda, a tak když jsem se jí jednou svěřila, jak jsem si před Jiřím Trnkou připadala hloupě, tak se zasmála a řekla, že mi na památku na něj něco dá. A dala mi prachovku na tyčce z pštosího peří, kterou jednou Jan Werich od něho dostal místo kytky. No a jak jinak, mám ji stále, a dokonce místo květiny ve vysoké váze na zemi v pokoji.

Když už jsem bydlela ve Sněmovní ulici, tak jsem velice často potkávala malíře Jana Zrzavého. Nejčastěji sedával v Malostranské kavárně ve své černé čepičce nebo baretu. Sedával zády k tramvajím, možná, aby ho lidé neokukovali. Byl tichý, nenápadný, nijak družný. Bydlel na Zámeckých schodech v domě, kde bydlela i moje spolužačka Eva. Dozvěděli jsme se, že jí jako dítě měl rád a když jezdil do Itálie, tak jí posílal osobně malované pohledy. Eva po revoluci emigrovala, těžko si brala pohledy s sebou, rodiče z domu vystěhovali a kde je dnes velevzácným pohledům konec, nikdo neví.

Moje babička, Zdeňka Werichová, Eva

Horlivá a Zdeňka Hoffmeisterová byly kamarádky, které se často stýkaly a vzájemně si pomáhaly. Se všemi se dobře znala i MAFA, sestra Evy, novinářka, spisovatelka, výjimečně inteligentní žena, která žila velice svérázným životem. Když jsem se já narodila, tak babička tu radostnou událost hned běžela oznámit tetě Evě do Sněmovní. Zrovna u ní byla na návštěvě i sestra MAFA. Ta se hned chopila tužky, vzala nejbližší papír, byl to obyčejný balící a na jeden záťah mi napsala k narození veršované přání o několika slokách. Mám ho schované, ale nosím ho přepsané na malém papíru celý život u sebe v peněžence. Říkalo se, že nejlépe přeložila Shakespearovy Sonety. Také když zemřela, tak při ukládání do rodinného hrobu na Olšanech, jí byl Sonet 13 zarecitován.

Zdenka Hoffmeisterová byla dcera sochaře Emanuela Kodeta a sestra sochaře Jana Kodeta. Měla dceru Zuzanu, s kterou jsem kamarádila, a dokonce jsme později chodily do stejné třídy. Oba sochaře jsem měla možnost poznat. Dědečka už jako vyššího starého pána s hůlkou, při návštěvě u Zuzany v Nosticově ulici, kde bydlela a jejího strýce Jana Kodeta dokonce u něj v ateliéru. Ateliér měl v Karlově ulici na Starém Městě. Já jsem ráda tvořila a toužila jsem po sochařské hlíně, která byla absolutně nedostupná. Zuzana mě do ateliéru vzala. Měla jsem oči navrch hlavy, Jan Kodet se mě ptal, co chci dělat a jestli to mám kde vypálit. Koktala jsem a rozhlížela se po ateliéru, protože nic podobného jsem nikdy neviděla. Potom jsme šli na balkon, bylo to až u střešy, kde měl velikou bednu s víkem plnou sochařské hlíny. Dal mi ji do mokrého hadru a novin a já šťastná s pokladem mazala domů. Udělala jsem z ní tátovi k Vánocům velkou plaketu s lékárnickým znakem na pověšení. Měl z dárku radost, ale protože jsem to neměla kde vypálit, tak se dílo po čase rozpadlo. Maminka Zuzany byla vyhlášená švadlena, která se před válkou učila v Paříži. O Paříži dovedla krásně vyprávět, řekla nám, že tam byla 17x a její sen byl se tam ještě jednou

podívat. Líčila nám moře, které jsme do té doby ani jedna neviděly a příliv i odliv u Mont-Saint-Michel, který jsme si vůbec nedokázaly představit. Se Zuzanou jsme se později rozkmotřily, ona se vdala a odstěhovala do New Yorku a maminku si vzala s sebou.

Na Kampě bydlela i další známá tohoto dámského spolku Zdenka Wattersonová, překladatelka s ohromným smyslem pro humor a absolutním nesmyslem pro domácnost. Moc vtipně o ní píše, ale nejmenuje, Jindřiška Smetanová ve své knížce „Ustláno na růžích a pod nebesy“. Protože jsem Zdenku a její historky od babičky moc dobře znala, tak se pokaždé při čtení o služce, která se nesměla leknout, opravdu upřímně směju. Moje máma z dob, kdy jsme měli lékárnu, opatrovala svůj „tajný“ recept na pletový krém proti vráskám. Když nastal ten den, kdy krém v kuchyni vyrobila, tak se tento dámský klub sešel i u nás. Moc ráda na ty neopakovatelné chvíle plné vyprávění a smíchu vzpomínám.

Na Velkopřevorském náměstí hned za můstkem bydlela Jindřiška Smetanová. Měla dar naslouchat lidem, a tak krásně popsala příběhy a figurky malostranské z doby, kdy se sem přistěhovala. Když se dostala do nemilosti vrchnosti a byla jí zakázána činnost, tak si našla zaměstnání v zahradě nemocnice Pod Petřínem. Tam byla v lékárně zaměstnaná naše máma, a tak tam Jindřiška našla azyl a jednou denně si tam zaskočila na probrání veškerého dění a společné káfičko.

Na Malé Straně jsme potkávali i osoby nenápadné, ale zajímavé. S bílým pudlíkem jsme každý den viděli hraběnku Mensdorfovou, bydlela ve Vítězné ulici. Byla vlídná, laskavá a chodila na svůj věk velice rychle. Až jednou jsem potkala pana Czernina, který mi oznámil, že paní Mensdorfovou v Karmelitské ulici zajelo auto. Bylo mi to moc líto.

Když mně bylo asi kolem devíti let, dostaly jsme se sestrou od babičky dvou-dílné Andersenovy pohádky s krásnými

ilustracemi od Cyrila Boudy. Můj byl první díl a sestry díl druhý. Pohádky jsem milovala a četla kolem dokola. Když to babička viděla, tak domluvila se svoji příbuznou z desátého kolena, která byla manželkou Cyrila Boudy, návštěvu u nich doma s tím, že nám pohádky podepíše. Bydleli tenkrát ještě Na Babě, a tak jsme se tam s mámou a sestrou vypravily. Byly jsme uvedeny do veliké světlé pracovny, která měla přes celou místnost dva schody a tam byl ohromný psací stůl a nádherně vyrovnané tužky, štětce, tuše a barvy. V duchu jsem se hluboce zastyděla za svůj nepořádek na psacím stole. Cyril Bouda, už tenkrát s delšími šedivými vlasy, se na nás podíval, a když se dozvěděl, že máme knížky rozdělené, tak nám každé díl nejen podepsal, ale namaloval i krásný obrázek. Sestra byla štíhlá, tak jí štíhlý tančící narcis a mně boubelatou růžičku. Když se později přestěhovali pod Petřín k nemocnici, tak jsme ho potkávali, už daleko častěji, jak si svižně vykračuje.

Často jsme potkávali zvláštního člověka, který stával na rohu některého domu. Měl na hlavě černý baret, na očích brýle v černých obroučkách a k tělu v šustáku tiskl aktovku. Stával tak mlčky několik hodin, zpravidla u Malostranské kavárny. Rychle v mírném předklonu kouřil, a poté se zase ztratil. Říkali jsme mu Emil – postávač. Byla to divná figurka. Teprve když po letech nadobro zmizel, tak jsme se dozvěděli, že to byl bývalý učitel, který zůstal po náletu několik dnů zasypaný ve sklepě a s ním i několik sousedů, kteří nálet nepřežili. Emil přežil, ale zbláznil se.

Jiná figurka byla paní Mašková z uličky vedoucí ke Zlaté Studni. Nikdy jsme se nedozvěděli, co se jí stalo, ale na rozdíl od mlčícího Emila byla velice hlučná a zlá. Ještě ji nebylo vidět a už jsme ji slyšeli. Křičela a nadávala všem živým i mrtvým, mohutně u toho gestikulovala a hrozila. Nejhorší to bylo, když se zastavila před našim domem, který stojí na kopci a Mašková sotva dech popadající křičela, že tady bydlí ta zrádkyně

republiky, ta milenka Masaryka. Hrozila do oken, chrlila nadávky nejtěžšího kalibru a zakončila je přáním, aby tu ženskou pověsili. Svoje nadávky adresovala MAFĚ, dceři pana profesora Fanty, která ve svém mládí skutečně chodila s Janem Masarykem, a která ale v současnosti v domě vůbec nebydlela. Jakmile jsme Maškovou slyšeli, tak jsme se utíkali schovat do nejbližšího domu. Tak jsme se jí báli. Když se z našeho okolí a tím i života ztratila, všem se moc ulevilo.

Táta byl náruživý amatérský fotograf, svoje reportážní snímky publikoval v časopisech i novinách. S řadou fotografů se dobře znal. Jednoho fotografa z Malé Strany jsme znaly i my děti. Chodil pomalu nachýlený ve velmi zanedbaných šatech s velkým aparátem přes rameno, podmračený, na nikoho se nepodíval a nikoho si nevšímal. Nevěděli jsme kdo ten podivín je. Táta mě jednoho dne řekl, že mě vezme do ateliéru k velkému fotografovi. Byla jsem jednou u fotografa v ateliéru kde nás máma nechala všechny tři vyfotografovat v námořnických šatičkách jako překvapení pro tátu, a tak jsem se docela těšila. Šli jsme pěšky na Újezd průchodem přes dvůr do zahrady, do malého omšelého domku, kde jsem se tvář v tvář setkala s tajemným fotografem. Byl to sám Josef Sudek. Jenomže ten ateliér na moji dětskou duši působil velice strašidelně. Okna byla samá pavučina, dokonce tam byly i skleněné oči, zvadlé i uschlé květiny, suché naváté listy ze zahrady a spousta dalších, pro mě děsivých předmětů. Cestou domů mi táta o Josefu Sudkovi vyprávěl a vysvětlil, že to všechno tam má a potřebuje kvůli fotografování.

A tak jsem se s tím sice nerada, ale nakonec smířila a dnes jsem ráda, že jsem mohla ateliér vidět na vlastní oči ne jako muzeum, ale tak, jak ho Josef Sudek užíval a inspiroval ke svým slavným fotografiím zátiší.

Ing. Marijana Matoušková

Dnes ještě nezapadá slunce nad Železnými horami

Co je charakteristické pro současnost? Jedna z možných odpovědí je, že se stále ještě nacházíme v postmoderní situaci. V krizi je liberální demokracie, sociální stát a další prvky, které vytvářely náš svět po dobu několika desetiletí. To všechno svědčí o tom, že jsme stále v situaci přechodu. Zneklidňuje nás, že u moci jsou vždy ne právě schopní jedinci bez dostatečného mravního citění, i když se často mohou pochlubit finančními výsledky. Zajímá je jen gloriola úspěchu, jsou sebestřední, příliš asertivní, narcističtí a mnohdy svévolní.

Zjišťujeme, že se vytrácejí ideály a ideje. Potkáváme řadu lidí bez hodnotového zakotvení, kteří postrádají smysl pro řád a propadají náhodnosti, chaosu. Pohříchu prožíváme i kulturu s roztržštěným vnímáním, myšlením, imaginací a vyjadřováním.

Platí přitom, že téměř každý z nás hledá univerzalitu a zamýšlí se občas nad všeplatnými lidskými hodnotami. Uvědomuje si, jak jsou vnitřně provázané. Hodnoty a hodnotová orientace jsou součástí osobnosti. Spolu s potřebami, zájmy a postoji vytvářejí motivaci k jednání člověka a určují směr jeho jednání. Oproti základním potřebám hodnoty představují motivaci socializovanou a kultivovanou, nejsou to izolované prvky bez vzájemných vazeb. Uvažujeme-li o hodnotách, před svoji vnitřní instanci svědomí předstupujeme jako před soud, kde stojíme jako obžalovaní i jako obhájci.

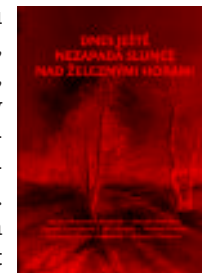
Žijeme v postmoderní situaci a hledáme své kořeny, své hodnotové zakotvení. Člověk má přirozenou potřebu

vztahu ke svému domovu, k místu, kde žil od dětství, kde se formovaly jeho citové vztahy, kde se zakládala jeho osobnost. To je zejména u spisovatelů dost podstatné. A právě Chotěboř je místem, ke kterému měl vztah zejména básník a novinář Jaroslav Holoubek, ale i další spoluautoři knihy, kterou dnes přivítáme na svět a nabídneme čtenářům.

Proč se setkávají spisovatelé, kteří prožili část svého života na určitém místě České republiky? A mohou se podělit o dojmy, pocity, zamyšlení a úvahy? Dokážou je sdílet a jeden druhému je nabídnout, aby vzniklo společné literární dílo? Nad knihou **Dnes ještě nezapadá slunce nad Železnými horami**, jejímž editorem je dr. Bohumil Ždichynec si uvědomíme, že to možné je. Solidarita, sounáležitost, obdobné hledání a pojmenovávání souvislosti, to jsou kvality lidské tvůrčí spolupráce, vedoucí k smysluplnému výsledku.

Své úvodní zamyšlení můžeme zakončit myšlenkou, že každý jedinec by se měl na vzniku nových hodnot podílet a měl by umět **ocenit tradici**, chápat návaznost na **tradiční hodnoty**. Měl by prožívat **vztah k duchovnímu odkazu předků, k dějinám, k rozvíjení pravdivosti**. Vnímat **národní hrdost, vlastenectví i světový étos**. Je na nás, abychom obnovili koloběh velkých tradic a nenechali se strhnout v nicotu.

PhDr. Olga Nytrková

Kulaté jubileum Markéty Hlasivcové

RNDr. Markéta Hlasivcová (*18. října 1959, Praha). Knihovnice, básniřka, esejistka. Je členkou Obce spisovatelů, Pražského klubu spisovatelů. Od roku 2003 působí v Literárně dramatickém klubu Dialog na cestě (nyní o. s. Dialog na cestě), od r. 2004 je zástupkyní vedoucí klubu. Autorka šesti básnických sbírek *A ještě dál – společně s dcerou Lucií (Oftis 2005, ilustrovala Eliška Peroutková)*, *Světa je vždycky víc (Blahoslav 2007, ilustrovala Vlasta Polívková)*, *Otevři poutníkům (Tribun EU 2009, ilustrace a obraz na obálce Zdeněk Hajný)*, *Rubín v plášti noci (Balt-East 2013, ilustrace a obraz na obálce Zdeněk Hajný)*, *Jeho láska stačí (Powerprint 2016)*, *Stranou od zástupu (Powerprint 2019)*. Společně s Janem Marunou napsala dvě knihy příběhů pro děti: *Pohádky a vyprávěnky (Powerprint 2017)* a *Hádula (Powerprint 2018)*. Připravila několik rozhlasových pořadů pro Radio Proglas. Je spolupřispěvatelkou řady sborníků a almanachů. Více viz Markéta Hlasivcová na Wikipedii (https://cs.wikipedia.org/wiki/Markéta_Hlasivcová) aj.

Oslavenkyni jsem potkala již před šestnácti lety v pražské Galerii Cesty ke světlu. Konala se tu prezentace sborníku „Pošli to dál“ básniřky a editorky Věry Ludíkové. Výtvarník a galerista Zdeněk Hajný zúčastněné autorky a autory pozval na sklenku vína. S Markétou jsme se na sebe během připitku usmály. Pocítily jsme „spřízněnost duší“ a hned se daly do řeči. Pozvala jsem ji na biblickou hodinu do chrámu sv. Mikuláše na Starém Městě. Hodně ji zaujala možnost chodit do Literárně dramatického klubu Dialog na cestě, který jsem právě v té době založila. Zanedlouho se stala oporou klubové činnosti.

Přinesla jsem na jedno z prvních setkání osm básní, které vybral psycholog E. Bakalář. Podle jejich stylu měli účastníci odhadnout, co napsal Vrchlický,

Holan, Halas, Seifert a další. A Markéta Hlasivcová podle charakteristické poetiky u každé z básní správně rozpoznala, kdo je autorem. Její hluboké znalosti mě potěšily. Je to sečtělá vzdělaná žena, která vystudovala dvě vysoké školy a vědecké uvažování je u ní zřetelné. Má rozvinutou tvůrčí představivost. Zároveň je eticky zakotvená a představuje bezpečnou oporu pro svou početnou rodinu, od těch nejstarších až po nejmladší. Jubilantku okouzluje inspirativní hravost jejich vnuček, předškoláček Zorky a Jolanky. Dvě budoucí hospodyňky spolu s ní rády pozorují, co se děje v troubě, vykrajují nádherné tvary vánočního cukroví, vychutnávají si vůni i chuť vanilky. Oči jim přitom září sněním. Pro ně se také ponořila do zasutých rodinných legend a historek, a přetvořila tradované vzpomínky do osobité mytologie ve dvou knihách vyprávěnek a pohádek.

Tvůrčí lidé, básníci, spisovatelé, ale i další umělci mívají citlivé svědomí. Nedokážou se nezabývat podstatnými otázkami života, který je cenným darem. Rodina, vztahy, odpovědnost, schopnost naslouchat a pomáhat, to jsou hodnotové postoje, které naše zdejší pobývání naplňují. Promlouvá neodbytné jejich svědomí, oni touží nalézt tu správnou míru. „Miluj svého bližního jako sebe samého,“ znamená mít rád sám sebe tím správným způsobem. „Jak může mít rád ty druhé člověk, který nedokáže mít rád sám sebe?“ ptají se odborníci. A stejnou otázku si kladou také křesťané. Vědí, že nesmíme propadat relativizaci, a musíme mít hodnoty pevně uchopené a zakotvené. Samozřejmě je nutné bojovat s tím, abychom nepropadali zhoubné sebestřednosti a narcismu.

Co s všeobecnou vyprázdňeností dnešní doby? Je dnešní chápání hodnot v pořádku? Nezapomínáme na své kořeny? Uvědomujeme si, že je nezbytné směřovat k vertikále, hledat přesah a smysl života? Otázkami, které jsem nastínila, se samozřejmě po celý svůj život básniřka a esejistka RNDr. Markéta Hlasivcová zabývá. V této souvislosti je již od mládí silně zaujata španělskou mystikou, která jí promlouvá ze srdce. Toho si můžete povšimnout například v její sbírce veršů nazvané „Jeho láska stačí“. Autorku bytostně oslovují zejména Terezie z Avily a Jan od Kříže. V modlitbě španělské mystičky „Nic ať tě nemate, / nic ať tě neleká, / všechno pomiji. / Bůh se nemění. / Máš-li v srdci Boha, / nic ti nechybí, / jeho láska stačí“ je podle Markétina názoru obsaženo vše podstatné.

Často se ptáme, co je to tvorba. Jedním z možných přiblížení tohoto tajemného procesu je, že před vnitřním zrakem básniřky vyvstanou představy emocionální atmosféry. Vnímá jakési vanutí tajemství, vnitřní pokoru před neznámým, prožívá zvláštní niterné záchvěvy duše. Tvůrčí bytost ví, že je důležité růst duchovně, hledat ideály. Řada lidí přitom zápasí s obtížnou disharmonií mezi duchovní a hmotnou existencí člověka. Tuto skutečnost nám připomíná i biblický příběh Marty a Marie. Marta se stará o Ježíše praktickým způsobem, o jídlo a pití, umytí nohou. Marie však usedá u Ježíšových nohou a Pánovi pozorně naslouchá. Zdá se, že Pán napomíná Martu, aby jednala spíše jako Marie. Obě sestry ovšem činí, co je potřeba a i my bychom měli zvládnout obě úlohy. Být praktičtí, sloužit druhému v konkrétních úkonech, avšak nezapomínat rozjímat, modlit se a naslouchat hlasu Ježíše Krista, našeho Spasitele.

A právě o to se snaží i M. Hlasivcová. Denně medituje, a právě ve chvíli hlubokého usebrání a ponoru do duše přijímá inspiraci. Na vteřinové záblesky tuší, že Bůh k ní sestupuje, otevírá její

duši a doprovází ji na namáhavě nalézané cestě. Srdce se jí rozhoří, zdá se jí, že vnímá Ježíše jako učedníka cestou do Emaus. Přicházejí k ní básně, básnické obrazy, impresy, zvláštní rytmus, nezřídka i rým. Její poezie má díky tomu lehkost, vroucnost, až hravost, je velmi osobní, ale zároveň je i univerzální.

Samá o úloze tvorby ve svém životě říká: „Literární tvorba je pro mne jednou z možností, jak sdílet své názory, pocity. Je to způsob, jak vyjádřit svou touhu po dokonalém světě, ‚zbaveném veškerého porušení‘. Uvědomování si sounáležitosti s ostatními lidmi, neboť všichni kráčíme po cestě. Jsme poutníci, povolání k neustálé přeměně. Také proto mne velmi oslovila myšlenka Dialogu na cestě. Je nám zapotřebí rozmlouvat s Bohem, se sebou, s druhými. Všechny tyto ‚Dialogy‘ nám umožňují stávat se takovými, jakými se máme stát. Každý člověk je bytost schopná transcendence, otevřenosti vůči tomu, co nás přesahuje a zároveň pro nás zůstává tajemstvím. Člověk je schopen s tímto božským ‚Ty‘ vstoupit ve vztah. Vztah důvěrný, přesahující vše myslitelné. Jako si uděláme čas na rozmluvu s lidmi, které milujeme, tak by se nám měl stát potřebou čas, vyhrazený pro rozmluvu s Bohem, čas na modlitbu, meditaci. Modlit se a tiše naslouchat svým myšlenkám, dechu, zakoušet Přítomnost. V poslední době jsem si oblíbila knížky Anselma Grúna. Čtivou a přívětivou formou nám přibližuje, že problémy, které řešíme my, řešili i naši předkové, ať již za časů Bible či otců pouště. Tyto úvahy a návrhy řešení, to vše oškozeno špetkou psychologie, mi pomáhají se vypořádávat s různými situacemi běžného života.“

Posíláme naší oslavenkyni za Dialogu na cestě, Pražský klub spisovatelů a za Kulturní radu ČČSH upřímné pozdravy s přáním hojnosti Božího požehnání do dalších let.

PhDr. Olga Nytrová
a Ing. Václav Strachota

Dům u tekoucích vod Vladimíra Stibora

„Dům u tekoucích vod“ je název již 18. básnické sbírky sedlčanského básníka Vladimíra Stibora. Literatuře se věnuje od mládí, v posledních dvaceti letech však „služba“ poezii převažuje. Není to služba lehká. „Poezie je pravda duše“, řečeno slovy PhDr. Olgy Nytrové. Pravdu nemůžeme zastírat, pravdu nemůžeme ošidit a poezie je jedním z jejích neodmyslitelných nástrojů. Opravdová poezie musí být bytostně upřímná a jen taková promlouvá k srdcím čtenářů.

Vladimír se věnuje nejen psaní veršů nebo editování, ale též vydávání almanachů české poezie, letos již 12. svazku. My, kteří s tím máme zkušenost, víme, že práce je to zodpovědná a někdy trochu nevděčná. Je skvělé že i v dnešní době, jež poezii příliš nepřeje, takový almanach vychází.

V. Stibor je autorem všestranně nadaným. Kromě poezie píše kratší prózy, věnuje se i fotografické tvorbě (realizoval dvanáct samostatných výstav). Pohlížím-li zpět, až do roku 1999, kdy vyšla autorova první básnická sbírka, jeho verše jsou, v souladu s jeho povahou, plnokrevné, barvitě, vyznačující se láskou k životu. Ať již jsou to verše milostné, verše týkající se mezilidských vztahů, nebo básně, k nimž básníka inspirovala jeho domovská krajina, Sedlčansko. Poezie je pro opravdového básníka vážnou záležitostí. Odvážně otevírá čtenáři své srdce a píše o lidech a událostech, které sám prožil, ať již s bolestí nebo v radosti. Jeho lásky tančí na minových polích: „Co si myslí, nevím/ale chodí a tančí minovými poli – oliví-

ny v ústech/v podpaží labuť, /kterou učí chodit.“ Vyznává se z lásky k milovaným místům, ke svým domovům. Domovem naší duše může být vlastní dům, dům našeho dětství, naše vzpomínky, naši milovaní. Jde o to, aby se básníková duše ve svých verších cítila jako doma a dokázala tyto domovy, dalo by se říci i stavy duše, zrcadlit svému čtenáři a dotknout se jeho nejhlubší struny.

Co na tom, že: „*že nezůstane kámen na kameni/slova prchlivá že budou vrhat stín/a zemřou pro znamení, /v němž bloudí a prosvítají ostatní /krystaly duhy.“*

Básník své domovy miluje, ale je třeba o ně bojovat, někdy i platit vlastní krví. Nacházet východiska pro další cestu: „*Křížový les/projde podzimem. /Krev setře z bot.“*

O cestách života píše, o lidech, které potkává, o těch, kteří odcházejí. O hřbitovech, o poušti, o naději. Básníkovy srdce hoří pro poezii, rozhodně není studené ani vlažné (srovnej Lk 24:32, Mt 24:12). Navzdory všem možným překážkám básník se oddává životu s vášnivým nasazením, řečeno slovy závěrečné básně. „*Ti, co tě milují, /odlévají z číší podzimu/vinoz černých ptáčnic a ostružin/...Na konci viničné stráně stojí/slunečník boha milování. /*

Knížku zdobí něžné kresby Aleny Stiborové, autorkou zasvěceného slova úvodem je spisovatelka PhDr. Františka Vrbenská.

RNDr. Markéta Hlasivcová

Betlémy ve všech podobách

V malebném městečku Vira Gambarogno na jihu Švýcarska, na jižní straně jezera Lago Maggiore, na jehož severní části se rozprostírá lázeňské město Locarno, byla již tradičně uspořádána o vánočních dnech venkovní expozice betlémů. Místní radnice a obyvatelé krásné „čtvrť“, ze které je nádherný výhled na již zmíněné jezero a Locarno, s velkým estetickým citěním vystavují převážně doma vy-

robené betlémy. Je jich téměř 60 a každý je jiný, nejen pojetím, ale hlavně materiálem. Sláma, jehličí, větvičky, voda, papír, to jsou základní „stavební prvky“, ale není výjimkou ani pivní sud nebo plechový sud na vodu, ve kterém je tvar betlému znázorněn vyvrtnými dírami. Další je složen ze skleněné barevné mozaiky. Malebná zákoutí vytvořila neopakovatelnou vánoční atmosféru místa, kde byste nic takového nečekali. Zájem byl obrovský, v úzkých uličkách bylo možné

vidět vystavené exponáty na zemi, schodech, balkonech, oknech i malých přilehlých dvorcích. V místním kostele se chystal vánoční koncert, stejně tak, jako je to u nás. Z malého a poklidného městečka se na vymezený vánoční čas stává každoročně centrum kulturního dění, kam se sjíždějí stovky návštěvníků nejen z kantonu Ticino, ale i vzdálenějších míst Švýcarska. Kdo by měl někdy možnost zavítat tímto směrem ve vánočním čase, nenechte si ujít nezapomenutelný, povznášející zážitek nejen vizuální, ale i duchovní. RV

